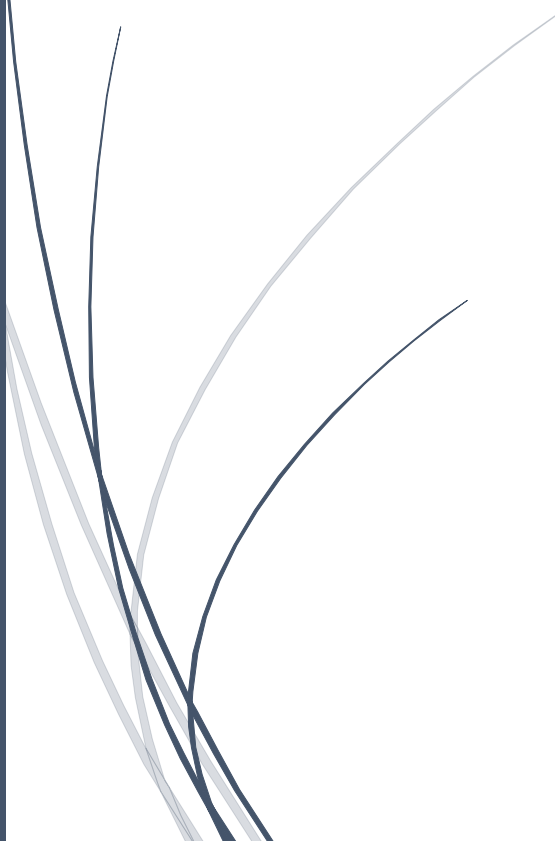

www.sakoye11hom.blog.ir

گام به گام تاریخ پایه یازدهم

کلیه رشته ها به استثنا انسانی و معارف

دانلود شده از سایت سکوی یازدهم

برای دانلود گام به گام سایر دروس، به سایت ما سر بزنید.

www.sakoye11hom.blog.ir

برای دانلود جزوات آموزشی، پاورپوینت، فیلم آموزشی، گام به گام سایر دروس پایه یازدهم، به سایت ما سر بزنید.

www.sakoye11hom.blog.ir

برای دانلود جزوات آموزشی، پاورپوینت، فیلم آموزشی، گام به گام پایه دهم، به سایت ما سر بزنید.

www.sakoye10hom.blog.ir

گام به گام تاریخ یازدهم کلیه رشته ها به استثنای انسانی و معارف

درس اول

مشقه ۲۲ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

چرا روس‌ها خواستار اجرای کاپیتولاسیون در ایران شدند؟
برای حمایت از اتباع مجرم خود در ایران و تحقیر ایرانیان و اثبات برتری روس‌ها بر آنان

مشقه ۲۳ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

چرا انگلیس‌ها ایران را از محاصره و تصرف هرات بازداشتند؟ زیرا از نظر انگلیس تصرف هرات، مقدمه تصرف هند توسط روسیه بود و حضور ایران در هرات باعث نزدیک شدن روسیه با توجه به نفوذش در ایران به مرزهای هند می‌شد.

پرسش‌های نمونه

- ۱- مفاد عهدنامه گلستان چه بود؟
 (۱) واگذاری گرجستان، باکو، دربند، قره باغ، گنجه، موقان و قسمت علیای طالش به روسیه (واگذاری تمامی قسمت‌های تصرف شده قفقاز به روسیه) (۲) محروم کردن ایران از حق کشتی‌رانی در دریای خزر (۳) حمایت از ولیعهدی عباس میرزا و رساندن او به سلطنت
 ۲- چه عواملی موجب بروز دوره دوم جنگ‌های ایران و روسیه شد؟
 (۱) فتوای جهاد علما علیه روس‌ها (۲) بد رفتاری روس‌ها با ساکنان ولایت‌هایی که تصرف کرده بودند (۳) دادخواهی ساکنان مناطق تصرف شده نزد علما (۴) مبهم بودن خطوط مرزی در عهدنامه گلستان
- ۳- مفاد عهدنامه ترکمانچای چه بود؟
 (۱) تمامی قفقاز و بخشی از دشت مغان به روسیه تعلق گرفت. (۲) پرداخت پنج میلیون غرامت توسط ایران (۳) روس‌ها صاحب حق انحصاری کشتی‌رانی در دریای خزر شدند. (۴) برقراری حق کاپیتولاسیون (قضاوت کنسولی)
- ۴- بر اساس کاپیتولاسیون، اتباع دولت روسیه در ایران از چه حقی برخوردار شدند؟
 به موجب این حق، اتباع روسی اگر مرتکب جرمی در ایران می‌شدند از تعقیب دادگاه‌های ایرانی معاف بودند و مراجع قضایی روسیه به جرم آن‌ها رسیدگی می‌کردند.

۵- هر کدام از دو دولت فرانسه و ایران براساس معاهده فین‌کن‌اشتاين چه تعهداتی داشتند؟

فرانسه متعهد شد که ایران را در جنگ با روسیه کمک کند. در مقابل، ایران: (۱) برای حمله به هند با افغان‌ها و قبایل هرات و قندهار متحد شود. (۲) اعلان جنگ به انگلیس (۳) اجازه عبور به لشکریان ناپلئون برای حمله به هند از راه ایران.

۶- چرا روس‌ها ایران را به لشکرکشی به سوی هرات تشویق می‌کردند؟

زیرا از سویی به دلیل رقابت با انگلستان در صدد به خطر انداختن هند، مستعمره مهم انگلیس را داشتند و از سوی دیگر مشغول شدن ایران در جنگ هرات باعث فراموش شدن ایالت‌های از دست رفته شمالی می‌شد.

۷- مفاد عهدنامه دوم ارزنة‌الروم چه بود؟

(۱) ایران از ادعاهای خود درباره بعضی مناطق مثل سلیمانیه دست برداشت. (۲) عثمانی حاکمیت ایران را بر خرمشهر و ساحل چپ اروند و کشتی‌رانی در این رودخانه را به رسمیت شناخت. (۳) عثمانی‌ها متعهد شدند به زائران ایرانی در خاک عراق آزار نرسانند. (۴) عثمانی‌ها برای بازرگانان ایرانی تسهیلات لازم را در خاک خود فراهم کنند.

درس دوم

مقدمه ۲۹ کتاب درسی**فکر کنید و پاسخ دهید**

به نظر شما هدف امیرکبیر از مقابله با دخالت نمایندگان دولت‌های خارجی در امور داخلی ایران چه بود؟
اتخاذ سیاست مستقل برای حفظ تمامیت ارضی ایران و جلوگیری از دخالت بیگانگان در امور داخلی ایران

پرسی‌های نمونه

۱- امیرکبیر در دوره صدارت خود چه اصلاحات و اقداماتی انجام داد؟

(۱) حذف القاب دراز و بی‌معنی و اکتفا به کلمه جناب، حتی نسبت به مقام صدارت (۲) منع رشوه‌خواری، و برقراری حقوق ثابت برای مأموران (۳) فرستادن شاگردانی به اروپا برای کسب مهارت و پیشرفت‌های علمی روز جهان (۴) استخدام معلمان و استادان خارجی از کشورهای غیر از انگلیس و روسیه (۵) ترجمه کتاب و نشر روزنامه (۶) تأسیس مدرسه عالی در تهران و ارائه طرح مدرسه دارالفنون (۷) جلوگیری از دخالت نمایندگان خارجی در امور داخلی ایران (۸) دفع فتنه سالار در خراسان و فرقه بابیه (۹) تقویت ارتش ملی (۱۰) تلاش در جهت استقلال اقتصادی و توسعه صنعتی ایران

۲- چراکشورهای اروپایی در دیگر کشورها نفوذ می‌کردند؟ زیرا از طرفی در اثر انقلاب صنعتی به رشد و شکوفایی اقتصادی رسیده بودند و از سوی دیگر به بازارهای مصرف و مواد اولیه ارزان نیاز داشتند.

۳- بر اساس قراردادی که با روتر بسته شد، چه امتیازاتی به این شخص داده شد؟

۱) حق احداث راه آهن و تراموا (۲) بهره‌برداری از جنگل‌ها و کلیه معادن و منابع ایران به جز طلا و نقره و سنگ‌های قیمتی (۳) احداث قنات‌ها و کانال‌های آبیاری زمین‌ها به مدت ۷۰ سال (۴) اداره گمرک‌ها (۵) حق صدور همه نوع محصولات انگلیسی به ایران به مدت ۲۵ سال

۴- در داخل و خارج از ایران چه مخالفت‌هایی علیه امتیاز روتر ایجاد شد؟

۱) روس‌ها از منافع سرشاری که این قرارداد برای رقیب آن‌ها در پی داشت ناراضی بودند. (۲) آیت‌الله حاج ملاعلی کنی در رأس مخالفان داخلی امتیاز بود که برای مبارزه با بیگانگان و عاملان آن‌ها خواستار لغو امتیاز شد.

۵- امتیاز توتون و تنباکو با چه شرایطی به تالبوت واگذار شد؟ آن را با امتیازی که دولت عثمانی به یک شرکت خارجی واگذار کرده بود، مقایسه کنید.

دریافت سالانه ۱۵ هزار لیره و $\frac{1}{4}$ سود و عثمانی هفتصد هزار لیره در حالی که محصول ترکیه کمتر از ایران بود.

۶- چه کسی فتوای تحریم توتون و تنباکو را صادر کرد و این فتوا چه نتیجه‌ای به دنبال داشت؟
آیت‌الله میرزای شیرازی و ایجاد نهضتی بزرگ که حتی به دربار شاه نفوذ کرد.

درس سوم

صفحه ۱۴ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

موقعیت جغرافیایی ایران چه نقشی در توجه استعمارگران به مملکت ما داشته است؟

۱- موقعیت حساس ایران بین سه قاره آسیا و آفریقا و اروپا ۲- رقابت اروپایی‌ها در ایران برای نفوذ و کسب منافع مختلف ۳- فرانسه نفوذ در هند ۴- روسیه رسیدن به آب‌های گرم خلیج فارس ۵- انگلیس حفظ هند و نفوذ در ایران زمینه‌ساز نفوذ اروپایی‌ها در ایران شد.

صفحه ۱۴ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

چرا برخی روزنامه‌های فارسی زبان در خارج از کشور چاپ می‌شد؟

زیرا این روزنامه‌ها به دلیل چاپ مطالب انتقادی درباره وضع ایران و شیوه حکومت‌کردن قاجارها، ارائه دیدگاه‌های روشنگرانه و نبودن آزادی بیان و عقیده در داخل کشور نمی‌توانستند اجازه انتشار گیرند.

پرسش‌های نمونه

۱- چه عواملی زمینه‌های نهضت مشروطه را فراهم کرد؟ (علل ریشه‌ای نهضت مشروطه)

۱) از دست رفتن سرزمین‌هایی از چهار سوی ایران (۲) غلبه استعمار بر مملکت (۳) استبداد دستگاه حاکم (۴) مخالفت‌های مردم و علما با استبداد و استعمار (۵) ورود اندیشه‌های جدید

- ۲- اندیشه سیاسی اسلام و فعالیت عالمان دینی چه نقشی در پیدایش مشروطه خواهی داشت؟
مسائلی مثل آموزه‌های دینی اسلام مثل امر به معروف و نهی از منکر - ضد ظلم بودن - در آیات و احادیث معصومین و فعالیت علمای دین و روحانیون در دوره ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه موجب روشنگری مردم شد.
- ۳- نهضت تحت رهبری روحانیون در دوره ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه بر چه پایه‌هایی استوار بود و چه اهدافی را دنبال می‌کرد؟
- ۱- مبارزه با استعمار داخلی و خارجی و تلاش برای برقراری عدالت که منجر به: الف) ایجاد عدالت خانه ب) دارالشورا (مجلس) شد که موجبات کاهش قدرت شاه شد و اجرای قوانین را فراهم کرد.
- ۴- در دوره قاجار اندیشه‌های سیاسی جدید از چه طریقی به ایران راه یافت؟
از راه اعزام دانشجویان به خارج، سفرهای درباریان و سیاستمداران به خارج، مهاجرت برخی از ایرانیان به کشورهای مختلف و انتشار روزنامه‌ها و چاپ کتاب‌ها و در خلال نامه‌ها و سخنان روشنفکران به ایران راه یافت.
- ۵- در آثار روشنفکران ایرانی دوره قاجار، به چه مسائلی توجه شده است؟
اندیشه‌های نوین غربی - اوضاع نابسامان کشور - ویژگی‌های مثبت تمدن غرب و نظام حکومت مشروطه

درس چهارم

مبحثه اول کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

به نظر شما چرا نمایندگان مجلس شورای ملی در نوشتن قانون اساسی مشروطه شتاب داشتند؟ به دلیل ترس از پشیمانی و فوت نابه‌هنگام مظفرالدین شاه و رویارویی مشروطه‌طلبان با پسر جوانش (محمدعلی شاه) برای تصویب قانون اساسی

پرسش‌های نمونه

- ۱- پیش از جریان مهاجرت صغری چه حوادثی موجب خشم و اعتراض مردم شد؟ (حوادث شتاب‌دهنده جنبش مشروطیت)
- ۱- ماجرای نوز بلژیکی ۲- نارضایتی مردم ایالت‌ها ۳- ماجرای بانک استقرای روس ۴- فلک‌کردن تاجران قند ۵- مهاجرت صغری
- ۲- علل جنبش عمومی تهران علیه نوز بلژیکی را توضیح دهید. موسیو نوز بلژیکی کارگزار روس‌ها در امور گمرک ایران بود و از قبل با بد رفتاری افکار عمومی را بر ضد خود تحریک کرده بود. در جشن بال ماسکه با لباس روحانیون و در حالی که قلیان به دست داشت عکس گرفت. این عکس در محرم سال ۱۲۸۳ شمسی در میان مردم عزاوار پخش شد و موجب اعتراض مردم شد.
- ۳- مهاجران در مهاجرت صغری چه خواسته‌هایی داشتند؟ ۱- ایجاد عدالتخانه در همه شهرها ۲- عمل به قانون اسلامی
- ۴- منظور از سنت بست‌نشینی چیست و سفارت انگلستان در نهضت مشروطه چگونه از این سنت به سود منافع آن کشور استفاده کرد؟ تحصن افراد تحت تعقیب یا مردمی که در مساجد و زیارتگاه‌ها خواسته‌ای داشتند. با تشویق مردم به تحصن در باغ سفارت انگلیس توسط عده‌ای از عوامل خود که در جرگه آزادی خواهان نفوذ کرده بودند.
- ۵- در هنگام مهاجرت کبری، چه خواسته‌هایی مطرح شد؟
- ۱) برکناری عین‌الدوله از صدارت
۲) فراهم کردن زمینه بازگشت مهاجران به تهران
- ۳) ایجاد عدالتخانه
۴) تشکیل دارالشورا (مجلس)
- ۶- مظفرالدین شاه در راستای خواسته‌های مشروطه خواهان چه اقداماتی انجام داد؟ ۱- او عین‌الدوله را عزل کرد. ۲- فرمان تشکیل مجلس شورای ملی را در ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ ش. صادر کرد ۳- قانون اساسی مشروطه را امضا کرد.

درس پنجم

مشاهده کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

به نظر شما چرا شیخ فضل‌الله نوری به اجرای این اصل [اصل دوم متمم قانون اساسی] اصرار داشت؟ به علت نفوذ عناصر نفوذی در انقلاب مشروطه و آنان قصد جایگزینی بعضی اندیشه‌های غربی در بدنه انقلاب داشتند و آیین نامه و قانون اساسی تقلیدی از قوانین غربی بود و این که رهبران مذهبی مشروطه قصد وارد کردن قوانین اسلامی در مشروطیت را داشتند.

پرسش‌های نمونه

۱- دو مورد از بی‌اعتنایی‌های محمدعلی‌شاه نسبت به نظام مشروطه و نمایندگان مجلس شورای ملی را ذکر کنید.
(۱) دعوت نکردن نمایندگان مجلس به جشن تاجگذاری خود (۲) خودداری از امضای متمم قانون اساسی

۲- اصل دوم متمم قانون اساسی درباره چه موضوعی بود؟

نظارت ۵ نفر از مجتهدان بر قوانین مجلس تا خلاف شرع نباشد.

۳- دولت روسیه به چه دلایلی با انقلاب مشروطه ایران مخالفت می‌کرد؟

(۱) جلوگیری از نفوذ انگلیس (۲) کمک به محمدعلی‌شاه که طرفدار روس‌ها بود. (۳) پیشگیری از قیام ملت‌های منطقه قفقاز، تحت تأثیر پیروزی مشروطه‌خواهان ایران

۴- روسیه و انگلستان براساس قرارداد ۱۹۰۷ م چرا و چگونه ایران را میان خود تقسیم کردند؟

به خاطر ترس از قدرت گرفتن آلمان در اروپا و جلوگیری از نفوذ آن کشور با هم به تفاهم رسیدند و ایران را به ۳ منطقه تقسیم کردند.
۱- قسمت شمالی ایران از قصرشیرین - اصفهان - یزد و خواف تحت نفوذ روس ۲- قسمت مرکزی بی‌طرف که شامل صحراها و بیابان‌های بی‌آب و علف می‌شد، کرمان و بندرعباس. ۳- منطقه جنوب شرقی و استان سیستان و بلوچستان منطقه تحت نفوذ انگلیس بخاطر حفظ هند.

۵- نمایندگان اولین دوره مجلس شورای ملی در قبال سیاست‌های استعماری روس و انگلیس چه تصمیماتی گرفتند؟

(۱) دریافت وام از دولت‌های خارجی را رد و برای حل این مشکل به تأسیس بانک ملی اقدام کردند.

(۲) اخراج نوزبلژیکی که پست مهم مالی ایران در دست او بود.

درس ششم

صفحه ۷۹ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

به نظر شما چرا دولت‌های روسیه و انگلیس به بی‌طرفی ایران در جنگ جهانی اول توجه نکردند؟ زیرا ایران دارای موقعیت ممتاز راهبردی و نظامی، دولتی ضعیف و ناتوان از نظر دفاعی و در همسایگی هند (مستعمره انگلیس) روسیه و عثمانی قرار داشت که جزو کشورهای درگیر در جنگ بودند بنابراین ایران نقطه برخورد جبهه‌های گسترده جنگ از اروپا تا آسیا بود.

پرسش‌های نمونه

۱- احمدشاه چگونه به سلطنت رسید؟

مشروطه خواهان پس از فتح تهران به اتفاق آراء، محمدعلی شاه را از سلطنت خلع (برکنار) و پسر ۱۲ ساله او (احمد میرزا) را به مقام سلطنت برگزیدند و تا رسیدن احمدشاه به سن قانونی یکی از بزرگان قاجار به عنوان نایب السلطنه انتخاب شد.

۲- سه نمونه از دخالت‌های روس و انگلیس در امور داخلی ایران را در دوره دوم مشروطه بنویسید.

- ۱) اخطار و تهدید دولت روس و انگلیس به خاطر سر و سامان دادن مجلس شورای ملی به امور داخلی کشور
- ۲) اخطار و تهدید دولت روس و انگلیس به خاطر سر و سامان دادن مورگان شوستر به امور داخلی و اخراج او و انحلال مجلس
- ۳) تعیین نخست‌وزیر توافقی توسط دو دولت روس و انگلیس

۳- دولت روسیه در اخطاری که در سال ۱۲۹۰ هـ ش به ایران داد، چه درخواست‌هایی مطرح کرد؟

- ۱) توقف اقدام‌های شوستر و اخراج او از ایران
- ۲) از استخدام اتباع خارجی در ایران بدون موافقت روس و انگلیس خودداری شود.
- ۳) هزینه دخالت نیروهای روسی در ایران را دولت ایران پرداخت کند.

۴- چرا نیروهای بیگانه در جنگ جهانی اول علیرغم اعلام سیاست بی‌طرفی ایران کشور ما را اشغال کردند؟

به دلیل موقعیت حساس ایران در بین جبهه‌های نبرد دولت‌های دشمن

۵- پیامد قرارداد ۱۹۱۵ م چه بود؟

- ۱) دو منطقه نفوذ در عهدنامه ۱۹۰۷ به منطقه اشغالی تبدیل شدند.
- ۲) تشکیل قوای قزاق در منطقه اشغالی روسیه و پلیس جنوب در منطقه اشغالی انگلیس در ایران
- ۳) توافق پنهانی سفارت‌های روس و انگلیس در انتخاب نخست‌وزیر ایران.

درس هفتم

مشهد ۷۹ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

آیا می‌دانید تفاوت استعمار نو و استعمار کهنه چیست؟

- ۱- استعمار کهنه: خود کشور استعمارگر به صورت مستقیم و مرئی در کشور مقصد حضور دارد.
- ۲- استعمار نو: با کمک عوامل داخلی و به صورت نامرئی حضور دارد.

پرسش‌های نمونه

- ۱- دولت انگلستان پس از جنگ جهانی اول چه سیاست‌هایی در منطقه خاورمیانه دنبال می‌کرد؟ (۱) تسلط بر منطقه حساس خاورمیانه (۲) تسلط بر منابع نفت خاورمیانه (۳) ایجاد کمربند آهنین در برابر نفوذ شوروی (روسیه)
- ۲- پس از پایان جنگ جهانی اول در ترکیب نیروهای نظامی انگلیس و روس در ایران چه تغییراتی ایجاد شد؟ پس از خارج شدن نیروهای روسی از ایران به دلیل انقلاب سوسیالیستی روسیه، انگلیسی‌ها نیروی قزاق (با فرمانده روسی) و قوای نظامی ایران را به اختیار و اراده خود درآوردند. همچنین به بهانه خطر کمونیسم روسیه، حاضر به بیرون بردن نیروهای خود از ایران نشدند.
- ۳- ماهیت قرارداد ۱۹۱۹ ایران و انگلیس چه بود؟ ماهیت کاملاً استعمارگرانه داشت و ایران را با نظارت مستشاران انگلیسی به صورت کامل تحت‌الحمایه (زیر چتر حمایتی) انگلیس درمی‌آورد.
- ۴- چه عواملی انگلستان را در دوران بعد از جنگ جهانی اول به سوی مداخله غیرمستقیم در ایران سوق داد؟
  - ۱) شکست در اجرای قرارداد ۱۹۱۹ م (و ثوق الدوله) به دلیل مخالفت‌های گسترده مردمی
  - ۲) نفرت تاریخی مردم مسلمان ایران از استعمار انگلستان
- ۵- سیدضیاءالدین طباطبایی پس از کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ به چه اقداماتی دست زد؟
  - ۱) دستگیری و زندانی کردن بسیاری از شخصیت‌های سیاسی مخالف انگلیس از جمله آیت الله مدرس
  - ۲) لغو قرارداد مرده ۱۹۱۹ م برای فریب افکار عمومی و ضد انگلیسی نشان دادن دولت خود
- ۶- دولت سیدضیاءالدین طباطبایی با چه مشکلاتی مواجه بود؟
  - ۱) ظاهر سازی‌های سیدضیاء و تندروی‌های او که موجی از مخالفت را علیه وی برانگیخت
  - ۲) خودسری‌های رضاخان سردار سپه در گرفتن درآمد شهرداری و اداره مالیه به نفع قزاق‌های زیر فرمانش
  - ۳) بروز اختلاف و جنگ قدرت میان سیدضیاء و رضاخان

درس هشتم

صفحه ۸۴ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

به نظر شما چرا رضاخان و انگلیسی‌ها به نیروهای نظامی و انتظامی متکی بودند؟ زیرا در کشورهایی مثل ایران به قدرت رسیدن افراد در سایه انضباط نظامی و استفاده از سیاست مداران و نیروی نظامی مقدور است اما بعلت وابستگی نظامیان به سیاستمداران مورد سوءاستفاده آن‌ها قرار می‌گیرند لذا با توجه به اهمیت مقوله امنیت و خواست مردم رضاخان از این نیاز مردم سوءاستفاده کرد.

پرسش‌های نمونه

- ۱- رضاخان در مدتی که وزیر جنگ بود، چه اقداماتی انجام داد؟
  - ۱- تسلط بر ارتش
  - ۲- انتقال ژاندارمری به ارتش
  - ۳- سازماندهی طرفداران خود برای رسیدن به سلطنت
- ۲- همزمان با دوره نخست وزیری رضاخان، چه تحوّل‌هایی در ترکیه به وقوع پیوست؟ این واقعه چه تأثیری در ایران داشت؟ آتاتورک با حمایت انگلیس و لغو نظام امپراطوری عثمانی و تأسیس جمهوری در ترکیه به قدرت رسید. انتقال ژاندارمری از وزارت داخله به وزارت جنگ
- ۳- انتخابات دوره پنجم مجلس شورای ملی چگونه برگزار شد و چه نتیجه‌ای داشت؟
رضاخان در سایه تقلب و حمایت طرفداران خود در انتخابات صاحب اکثریتی قابل توجه در مجلس شورای ملی شد گرچه مخالفینی سرسخت مثل مرحوم مدرس و دکتر مصدق در مجلس داشت.
- ۴- شرایط سیاسی، اقتصادی و اجتماعی مملکت، چه نقشی در فراهم کردن زمینه برای به قدرت رسیدن رضاخان داشت؟
شرایط به گونه‌ای فراهم شد که رضاخان با استفاده از اوضاع آشفته کشور به عنوان ناجی شمرده شد و طرفداران با نفوذ خود را برای رسیدن به حکومت آماده کرد و با سرکوب چند شورش عامل برقرار کننده امنیت شمرده شد.

درس نهم

پرسش‌های نمونه

- ۱- رضاشاه پیش از رسیدن به سلطنت برای تظاهر به دینداری چه اعمالی انجام داد؟
  - ۱) در ایام عزاداری محرم و صفر شرکت می‌کرد و گِل بر سر و شانه می‌مالید.
  - ۲) منع فروش مشروبات الکلی
  - ۳) جلوگیری از چاپ مطالب ضددینی در نشریات
  - ۴) رفتن به دیدار علمای قم و نجف و سایر شهرها و قول نظارت علماء بر قوانین مجلس را وعده داد.
- ۲- رضاشاه در دوران سلطنت خود برای محدود کردن نقش دین و شخصیت‌های دینی چه اقداماتی انجام داد؟
  - ۱) محدود کردن روحانیون و حوزه‌های علمیه
  - ۲) ممنوع کردن همه مراسم دینی و سوگواری‌ها
  - ۳) با طرح شعار اصلاح دین روحانیت را تضعیف کرد
  - ۴) برپایی کارناوال‌های شادی در ایام مذهبی و عزاداری‌ها
  - ۵) برخورد خشونت و شکنجه و قتل روحانیون مثل مدرس
- ۳- اقدام‌های ضد دینی رضاشاه ریشه در چه جریان فکری و فرهنگی داشت؟

ریشه در جریانی داشت که در روی کار آوردن و دستیابی او به قدرت نقش داشتند و تحت عنوان تجددخواهی یا اصلاح مذهبی اقدامات ضد دینی رضاشاه را هدایت می‌کردند.
- ۴- در دوره سلطنت رضاشاه چه تغییراتی در لباس و کلاه مردم ایجاد شد؟

متداول کردن کلاه پهلوی با زور - ممنوعیت کلاه پهلوی و اجباری کردن کلاه شاپو پس از سفر به ترکیه - اجباری کردن لباس متحدالشکل و تصویب آن در مجلس که متخلفین به مجازات و زندان و جریمه نقدی محکوم می‌شدند.

درس دهم

صفحه ۱۰۲ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

به نظر شما چرا انگلیسی‌ها رضاشاه را وادار به استعفا کردند؟

زیرا به طور قانونی فرزندش را به جای او می‌نشانند و از این راه حکومت وابسته به آن‌ها ادامه حیات می‌داد و نفوذشان بر حکومت پابرجا می‌ماند و به این وسیله می‌توانستند دست برتر را در ایران مقابل سایر کشورهای متفق داشته باشند. همچنین رضاخان تمایل زیادی به ارتباط با آلمان داشت و ممکن بود وابستگی به آلمان سبب رانده شدن انگلیسی‌ها از ایران بود.

پرسش‌های نمونه

۱- چرا خاک ایران مورد توجه کشورهای درگیر در جنگ جهانی دوم واقع شد؟

۱) ایران به سبب موقعیت حساس جغرافیایی، بهترین راه برای انتقال کمک‌های اقتصادی و نظامی متفقین برای شوروی بود

۲) احتمال تسلط آلمان‌ها بر چاه‌های نفت ایران و خاورمیانه، موجب وحشت انگلستان شد.

۲- در دوره سلطنت رضاشاه در زمینه شبکه راه‌ها و راه‌آهن چه اقداماتی شد؟ مورخان هدف از این اقدامات را چه می‌دانند؟
راه‌های زمینی کشور بازسازی یا تکمیل شد که هدف اصلی از این اقدام، ایجاد زمینه مناسب برای حرکت نیروهای نظامی به قصد سرکوب شورشی‌ها و مخالفت‌های احتمالی بود. احداث راه‌آهن سراسری ایران از بندر ترکمن به بندر امام خمینی - با هدف ایجاد راهی آسان برای انتقال سریع نیروهای انگلیسی از جنوب به شمال کشور در صورت پیشروی شوروی‌های (روس‌ها) در ایران بود.

۳- ایران بر اساس پیمان سعدآباد چه مناطقی را از دست داد؟ بخشیدن ارتفاعات آرارات به ترکیه و بخش‌هایی از شرق ایران به افغانستان و چشم‌پوشی دولت ایران از حق حاکمیت خود بر اروندرود و به رسمیت شناختن استقلال بحرین.

درس یازدهم

مشق ۱۰۹ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

علت افزایش فعالیت احزاب سیاسی در سال‌های اولیه سلطنت محمدرضاشاه چه بود؟

- ۱) از بین رفتن فضای استبداد و سایه ترس و وحشت رضاشاه ۲) فراهم آمدن فضای آزاد سیاسی و فعالیت مطبوعاتی
- ۳) تازه کار بودن محمدرضاشاه و نیاز او به کسب وجهه اجتماعی و پایگاه مردمی ۴) حضور متفکین و تضاد منافع آن‌ها با یکدیگر
- ۵) بازگشت فعالان سیاسی خارج از کشور به ایران و از انزوای درآمدن عده‌ای از آن‌ها که به علت استبداد رضاشاهی، گوشه‌گیری پیشه کرده بودند. ۶) جوش و خروش جامعه که در پی دوران اختناق و وحشت، می‌خواست حرف‌ها و مطالبشان را بازگو کنند یا برآورده سازند یا در پی تظلم و گرفتن حق خود بودند.

پرسش‌های نمونه

- ۱- در اوایل سلطنت محمدرضاشاه چه احزابی در ایران تشکیل شد؟ حزب اراده ملی، توده، دمکرات
- ۲- دولت شوروی برای به دست آوردن امتیاز نفت، از چه راه‌هایی ایران را تحت فشار گذاشت؟
حزب توده (که در مجلس از دادن امتیاز نفت شمال به شوروی حمایت می‌کرد) و عوامل داخلی‌اش و نیروهای شوروی حاضر در ایران (اشغال‌کننده ایران)
- ۳- چرا دولت شوروی از تخلیه خاک ایران از نیروهای خود، خودداری می‌کرد؟
چون قصد ایجاد حاشیه امنیتی و منطقه حائل (جداکننده) از طریق تجزیه برخی از مناطق ایران را در کنار مرزهای خود داشت و دستیابی به امتیاز نفت شمال را نیز در نظر داشت.
- ۴- محمدرضاشاه با تغییر قانون اساسی در پنجم اسفند ۱۳۲۷، چه اختیاراتی به دست آورد؟
قدرت انحلال (بستن) دو مجلس (شورای ملی و سنا)، فرماندهی کل قوا، اعلان جنگ و صلح و نصب وزراء

درس دوازدهم

پرسش‌های نمونه

۱- رزم آرا در مقابل ملی شدن صنعت نفت چه اقدامی انجام داد؟

رزم آرا برای جلوگیری از ملی شدن نفت بعد از مذاکره محرمانه با انگلیس، پیشنهاد جدیدی را به جای قرارداد الحاقی که متضمن منافع انگلیس بود، ارائه کرد. علاوه بر این با تحقیر روحیه ملی، ملی کردن صنعت نفت را بزرگترین خیانت برشمرد.

۲- مصدق در دوره اول نخست‌وزیری خود چه اقداماتی انجام داد و عکس العمل دولت انگلستان در مقابل اقدامات او چه بود؟

۱- تقویت وحدت ملی^۲ - خلع ید از شرکت نفت انگلیس و دفاع از حقوق ملت ایران در سازمان ملل و دیوان بین‌الملل لاهه هلند

۳- مبارزه با تهدید دولت انگلیس مبنی بر خرید نفت ایران^۴ - فروش اوراق قرضه برای ایجاد درآمد

۳- انگلستان از نخست‌وزیر شدن حسین علاء چه هدفی دنبال می‌کرد و او در این راستا چه کارهایی کرد؟

انگلستان قصد داشت با انتصاب حسین علاء به نخست‌وزیری مانع از اجرای قانون ملی شدن نفت گردد. علاء برای آرام کردن بحران و مناقشات نفتی در خوزستان و متعاقباً در سایر مناطق نفت‌خیز جنوب، حکومت نظامی برقرار کرد.

درس سیزدهم

پرسش‌های نمونه

- ۱- چه عواملی موجب شد که مصدق در دور دوم نخست‌وزیری از حمایت مردم محروم بماند؟
- ۱) بروز اختلاف و شکاف در میان رهبران نهضت
  - ۲) دسیسه‌چینی کانون‌های توطئه خارجی و عوامل داخلی آن‌ها برای شدت پیدا کردن جدایی رهبران نهضت از هم
  - ۳) ضعف ساختاری و بی‌کفایتی برخی از اعضای کابینه دولت مصدق
  - ۴) رقابت‌ها و قدرت‌طلبی جریان‌های سیاسی
- ۲- انگلستان از چه راه‌هایی همکاری آمریکا برای انجام کودتا در ایران را جلب کرد؟
- ۱) به شرکت‌های نفتی آمریکا اجازه ورود به امور نفتی ایران را داد
  - ۲) از بهانه خطر حزب توده (کمونیست) به عنوان وسیله‌ای برای جلب توجه افکار عمومی آمریکا سود برد.
- ۳- انگلستان از چه راه‌هایی به تضعیف دولت مصدق پرداخت؟
- تحریم نفت ایران و تهدید کشورهای خریدار نفت ایران به تعقیب قضایی و مجازات آن‌ها
- ۴- موضع حزب توده نسبت به دولت مصدق چه بود و عملکرد آن حزب در کودتای ۲۸ مرداد چگونه بود؟
- موضع خصمانه (دشمنی) داشت و جز چند مورد همکاری جزئی به شکل‌های مختلف، کارشکنی می‌کرد. با وجود آگاه بودن از توطئه کودتا، هیچ اقدامی در جهت شکست کودتا نکرد بلکه با فراخوندن نیروهای خود از خیابان‌ها و دادن شعار الغای سلطنت و پایین کشیدن مجسمه‌های شاه که مورد استفاده کودتاچیان در جنگ روانی بر علیه دولت مصدق شد، موفقیت مرحله دوم کودتا (۲۸ مرداد ۱۳۳۲ ش) را سبب شد.
- ۵- در دوره نخست‌وزیری مصدق، عناصر فعالی دربار چه کسانی بودند و چگونه به تضعیف دولت مصدق پرداختند؟
- اشرف (خواهر شاه)، مادر شاه، اسدالله علم و شاپور ریپورت (نماینده سازمان جاسوسی انگلیس در دربار) - آن‌ها در ارتباط با سفارت انگلستان به دسیسه‌چینی و توطئه برای تضعیف دولت مصدق پرداختند.

درس چهاردهم

پرسش‌های نمونه

۱- سازمان سیا چه نقشی در انجام کودتای ۲۸ مرداد داشت؟

۱) حمله به دولت مصدق از راه جنگ روانی (تبلیغات خاکستری)

۲) فرستادن کرمیت روزولت به ایران و خریدن نظامیان توسط او برای انجام کودتا

۳) با تبلیغات مصدق را غاصب و کودتاچی در افکار عمومی مطرح کردند

۴) بسیج اراذل و اوباش و سازماندهی آن‌ها برای ایجاد آشوب

۲- پیامدهای کودتای ۲۸ مرداد برای ملت ایران چه بود؟

۱) سلطه ۲۵ ساله آمریکا

۲) غارت نفت ایران بوسیله آمریکا و غربی‌ها

۳) بازگشت دوباره حکومت دیکتاتوری و شکنجه تبعید و اعدام مخالفان

۳- حرکت مردم ایران پس از شهریور ۱۳۲۰ بر چه پایه‌هایی استوار بود و چرا این حرکت به نتیجه نهایی نرسید؟

بر دو پایه عمده استوار بود:

۱) جلوگیری از بازگشت دیکتاتوری (استبداد) پهلوی ۲) کوتاه کردن دست استعمار - به دلیل دسیسه بیگانگان، اختلافات داخلی و

فقدان رهبری مقتدر، دانا و جامع به نتیجه نهایی نرسید.

درس پانزدهم

صفحه ۱۳۷ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

به نظر شما هدف از تشکیل فرمانداری نظامی در تهران پس از کودتای ۲۸ مرداد چه بود؟
برای ترساندن مردم و استقرار و تثبیت حکومت کودتا و سرکوبی نیروهای ضد کودتا و ایجاد حکومت وحشت با دستگیری، قتل و زندانی کردن نیروهای مخالف

پرسش‌های نمونه

- ۱- پس از کودتای ۲۸ مرداد، چه وضعیتی بر مملکت حاکم شد؟
- ۱- ایجاد فضای تیره و تاریک، دستگیری، شکنجه، اعدام و تبعید مخالفان بخصوص بازاریها تبعید به جزیره خارک.
- ۲- علت مخالفت شهید نواب صفوی با پیمان بغداد چه بود؟
معتقد بود که ورود ایران در پیمان بغداد زمینه‌ساز سلطه نظامی آمریکا بر ایران است.
- ۳- تأسیس ساواک از چه جنبه‌هایی برای آمریکا اهمیت داشت؟
به دو جهت: ۱- همسایگی ایران با شوروی، به عنوان رقیب اصلی آمریکا ۲- حفظ و تثبیت نفوذ آمریکا در ایران
- ۴- بیگانگان چه نقشی در تأسیس و اداره کردن ساواک داشتند؟
تشکیلات ساواک با هدایت سرویس‌های اطلاعاتی آمریکا و انگلیس و سپس با کمک موساد (سازمان اطلاعاتی اسرائیل) به سمت یک تشکیلات مخوف (ترسناک) امنیتی و اطلاعاتی پیش رفت.

درس شانزدهم

صفحه ۴۴ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

منظور از انقلاب سفید، ماهیت و اهداف آن چیست؟

انقلاب بدون خونریزی که سران کشور بخاطر جلوگیری از انقلاب و پایین آوردن نارضایتی‌ها یک سری اصلاحات اقتصادی اجتماعی در کشورها ایجاد می‌کنند که به آن اصلاحات از بالا به پایین می‌گویند.

پرسش‌های نمونه

۱- هدف آمریکا از انجام اصلاحات در کشورهای توسعه نیافته چه بود؟ این اصلاحات با چه عنوانی و در چه کشورهایی اجرا می‌شد؟

پیشگیری از انقلاب‌های قهرآمیز - با عنوان اتحاد برای پیشرفت - در کشورهایی که در معرض خطر کمونیسم بودند

۲- چرا دولت آمریکا اصلاحات اقتصادی - اجتماعی در ایران را ضروری می‌دانست؟

۱) به دلیل فساد حکومت شاه و سرکوب مخالفان سیاسی رژیم پهلوی (۲) نیاز صنایع و اقتصاد آمریکا و اروپا به بازارهای جدید مصرف (۳) جلوگیری از انقلاب سرخ و کاهش خطر کمونیسم و فراهم آمدن زمینه ایجاد انقلاب سفید (۴) جلوگیری از فعالیت مردمی علیه حکومت‌های دیکتاتور و دست‌نشانده آمریکا

۳- آمریکا چه نقشی در برکناری شریف امامی و انتصاب علی امینی به نخست‌وزیری داشت؟

با ایجاد پیوندهایی با برخی از رجال ایران (سیاستمداران) خواستار برکناری شریف امامی و روی کار آوردن امینی شد.

۴- علی امینی در دوره نخست‌وزیری خود چه اقداماتی انجام داد؟

۱) از شاه درخواست انحلال مجلسین شورا و سنا را کرد تا موانع سر راه انجام نقشه‌های خود را از میان بردارد.

۲) دستگیری جمع زیادی از سران حکومت

۳) تصویب قانون اصلاحات ارضی در هیئت دولت و اجرای آن از آذربایجان

درس هفدهم

پرسش‌های نمونه

۱- در دوره نخست‌وزیری علّم چه تغییری در شرایط انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی ایجاد شد؟ شرط مسلمان بودن و سوگند به قرآن مجید از شرایط انتخابات انجمن‌ها حذف شد.

۲- علت و نتیجه مخالف امام خمینی و علما با تصویب نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی را توضیح دهید.

زیرا در لایحه اصلاح قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی توسط دولت، شرط مسلمان بودن و سوگند به قرآن مجید حذف شده بود. با مخالفت امام و علما سرانجام شاه و دولت مجبور به عقب‌نشینی و لغو تصویب نامه شدند و شاه در اجرای سیاست اسلام‌زدایی شکست خورد.

۳- امام خمینی (ره) و دیگر علما در مقابل فراندوم [همه‌پرسی] اصول ششگانه (انقلاب سفید)، چه موضعی اتخاذ کردند؟ با انتشار اعلامیه، ضمن غیرقانونی اعلام کردن فراندوم، آن را تحریم کردند (حرام کردن)

درس هجدهم

صفحه ۱۷۰ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

لایحه کاپیتولاسیون، آمریکایی‌های مقیم ایران را از چه امتیازاتی برخوردار می‌کرد؟
 آن‌ها را از پیگرد قضایی در صورت ارتکاب جرم معاف می‌کرد. همچنین از پرداخت کلیه عوارض شخصی یا مالی یا مملکتی یا منطقه‌ای یا شهری که در آن اقامت داشتند معاف می‌شدند.

پرسش‌های نمونه

- ۱- حمله به مدرسه فیضیه قم و مدرسه طالبیه تبریز چه پیامدهایی به دنبال داشت؟
  - ۱) جدی‌تر شدن و آشکارتر شدن مبارزه با رژیم پهلوی (۲) اعتصاب کردن روحانیون شهرهای مختلف ایران به منظور ابراز همدردی و پشتیبانی از حوزه علمیه قم (۳) امام در اعلامیه معروف «شاه دوستی یعنی غارتگری»، شاه را مورد خطاب مستقیم قرار داده و اظهار حقایق را به هر قیمتی واجب و تقیه را حرام کرد.
- ۲- دستگیری امام خمینی در خرداد ۱۳۴۲ چه واکنشی در جامعه ایجاد کرد؟ موجدی عظیم از اعتراض مردمی در قم به پاخاست و به دنبال آن در تهران و شهرستان‌های مختلف تظاهرات اعتراض آمیز به راه افتاد و به دنبال آن دولت به فرمان شاه، دستور کشتار بی‌رحمانه مردم را صادر کرد. این حوادث در تاریخ به قیام ۱۵ خرداد معروف شده است.
- ۳- قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ چه دستاوردهایی داشت؟
  - ۱) بسیج توده‌های مردم (۲) افزایش رشد سیاسی حوزه‌های علمیه (۳) گرایش دانشگاهیان به دین (۴) اسلام‌رهنمای مبارزه (۵) مطرح شدن رهبری امام خمینی (۶) مبارزه با اساس سلطنت و مبارزه قهرآمیز با آن
- ۴- لایحه کاپیتولاسیون چگونه به تصویب رسید و مفاد آن چه بود؟

در یک جلسه شبانه با تطمیع و تهدید نمایندگان، بی‌سر و صدا به تصویب رسید. به موجب این لایحه مستشاران و نظامیان آمریکایی و خدمتکاران آن‌ها مصونیت قضایی داشتند.
- ۵- سه مورد از آثار و نتایج نهضت بیدارگری اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) را بنویسید.
  - ۱- ورود آشکار مرجعیت شیعه بر عرصه مبارزه با استبداد داخلی و وابستگی رژیم پهلوی به آمریکا و اسرائیل
  - ۲- پیوند پیش از پیش حوزویان و دانشگاهیان و مخالفت صریح و عملی هر دو گروه با اقدامات دین‌ستیزانه رژیم پهلوی
  - ۳- طرح اندیشه حکومت اسلامی بر پایه نظریه ولایت فقیه

درس نوزدهم

پرسش‌های نمونه

۱- برنامه‌های فرهنگی رژیم پهلوی در فاصله ۱۳۵۶ - ۱۳۴۲ چه اهدافی را دنبال می‌کرد؟

در عرصه فرهنگی رژیم شاه برنامه‌های گسترده‌ای را به قصد تضعیف ارزش‌های دینی و ملی و ترویج فرهنگ غربی مثل جشن تاج‌گذاری و جشن‌های ۲۵۰۰ ساله با نوعی تفاخر و غرور تدارک دید در حقیقت او به دنبال کسب مقبولیت و مشروعیت بود و تمدن شاهنشاهی از کوروش کبیر به بعد را قبول داشت و حکومت دوران بعد از اسلام را قبول نداشت و دیگر تغییر تقویم هجری شمسی به تقویم شاهنشاهی بود.

۲- اهداف و انگیزه‌های محمدرضا از برگزاری جشن‌های ۲۵۰۰ ساله چه بود؟

این جشن‌ها با نوعی غرور و تفاخر برگزار شد و جزء رؤیای بلند پروازانه شاه بود او که در مقایسه با بسیاری از رهبران جهان در سده کسب اعتبار کاذب بود و خود را با کوروش کبیر هخامنشی مقایسه می‌کرد تمدن قبل از ایران باستان و تمدن بعد از اسلام را نادیده گرفت.

۳- عملکرد ساواک و نیروهای امنیتی رژیم پهلوی از سال ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۶ شمسی چگونه بود؟

سیاست فشار بر منتقدان و سرکوب مخالفان و تشکیل کمیته مشترک ضد خرابکاری با شرکت ساواک - شهربانی و ژاندارمری شدت بخشید و از شکنجه‌های وحشتناک - تیرباران زندانیان دانشگاهی - طلبه - نویسندگان و ... که از نظر تعداد زندانیان سیاسی در رتبه سوم جهان قرار داشت.

۴- به چهار مورد از فعالیت‌های سیاسی فرهنگی امام خمینی (ره) در دوران تبعید اشاره کنید.

الف) اتخاذ مواضع شجاعانه و ساده زیستی مثال زدنی‌اش

ب) امید بخشی به مردم و دعوت آنان به استقامت

پ) توجه به خطر آمریکا و اسرائیل و پیامد سیاسی و فرهنگی آن

ت) ایجاد پیوند میان روحانیون و دانشگاهیان

ث) تبیین نظریه حکومت اسلامی

ج) از بین بردن و کم‌رنگ کردن نظریه جدایی دین از سیاست

۵- مخالفان رژیم پهلوی در فاصله ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۶ ش شامل چه گروه‌هایی بودند؟

۱- مسلمانان انقلابی که با شیوه مبارزه آن‌ها افزایش آگاهی عمومی و بسیج توده‌های مردمی بود.

۲- چپ‌گرایان، که شیوه مبارزه آن‌ها مسلحانه و جنگ‌های چریکی بود.

۳- ملی‌گرایان، که شیوه مبارزه آنان تلاش برای کاهش خودکامگی شاه بود.

دریس بیستم

صفحه ۱۷۴ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

چرا شاه در مبارزات انتخاباتی آمریکا، از نامزد حزب جمهوری خواه حمایت می‌کرد؟ زیرا جمهوری خواهان در سیاست معتقد به شدت عمل و کاربرد زور و خشونت هستند و به همین دلیل به جناح بازها (پرنده شکاری) معروفند و دمکرات‌ها را جناح کبوترها می‌گویند. بنابراین شاه به عنوان یک دیکتاتور خشن که با استفاده از خشونت، شکنجه، و سایر ابزارهای خشن بر ایران حکومت می‌کرد با یک رئیس جمهور جمهوری خواه راحت‌تر بود تا با یک رئیس جمهور دمکرات.

صفحه ۱۷۸ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

چرا قیام ۱۹ دی ماه نقطه عطف انقلاب اسلامی و سرآغاز حرکت خودجوش مردمی به شمار می‌رود؟ زیرا سرآغاز یک سلسله قیام‌های زنجیره‌ای تحت عنوان بزرگداشت چهلم شهدا بود که موجب گسترش شهر به شهر قیام‌ها و فراگیری تدریجی قیام مردم و در نتیجه پیروزی انقلاب اسلامی شد.

پرسش‌های نمونه

- ۱- شاه برای هماهنگی با برنامه حقوق بشر کارتر، در سال ۵۶ چه تغییر و تحولاتی در ایران ایجاد کرد؟ هویدا برکنار و آموزگار به نخست‌وزیری منصوب شد، لغو قانون محاکمه سریع مخالفان در دادگاه‌های سری نظامی و محاکمه علنی متهمان سیاسی، تشکیل کمیسیونی برای مبارزه با فساد گسترده در دستگاه‌های اداری.
- ۲- برگزاری مجالس ختم سید مصطفی خمینی چه پیامدی به دنبال داشت؟ مطرح شدن گسترده نام امام در مجالس ختم با وجود ممنوعیت شدید نام بردن از امام و انجام سخنرانی‌های تند علیه شاه در این مجالس.
- ۳- انتشار مقاله توهین روزنامه اطلاعات در هفدهم دی ۵۶، چه واکنش‌هایی در جامعه ایجاد کرد؟ تظاهرات روز ۱۹ دی ۵۶ مردم و روحانیون قم که منجر به حمله نیروهای نظامی به مردم شد و در پی آن برگزاری مراسم چهلم شهدا در تبریز و بعد یزد و سرانجام در شهرهای دیگر و ادامه در پی مراسم از شهری به شهر دیگر.
- ۴- عکس‌العمل دولت آمریکا نسبت به کشتار مردم ایران در ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ را توضیح دهید. پس از این کشتار گسترده، کارتر، طی پیامی، از شاه اعلام پشتیبانی و از اقدام‌های او در راه بازگرداندن نظم حمایت کرد.

درس بیست و یکم

پرسش‌های نمونه

- ۱- هجرت امام خمینی به پاریس چه نتایجی داشت؟ امام با استفاده از شرایط بهتر ارتباطات در فرانسه، توانست راحت‌تر با ایران تماس برقرار و پیام‌های بیش‌تری به ایران ارسال کند.
- ۲- از هاری برای برقراری آرامش به چه اقداماتی دست زد؟ جمعی از سران به نام رژیم پهلوی نظیر هویدا (نخست وزیر سابق) ارتشبد نصیری (رئیس سابق ساواک) را دستگیر و به زندان انداخت.
- ۳- دولت آمریکا در دوره نخست‌وزیری بختیار، چه سیاستی نسبت به ایران اتخاذ کردند؟ به فکر فریب مردم از طریق جایگزینی بختیار و سوار شدن بر موج انقلاب بودند.
- ۴- چرا برپایی تظاهرات عاشورا به منزله یک همه‌پرسی عمومی تلقی شد؟ به دلیل عظمت و گستردگی تظاهرات و شرکت میلیون‌ها نفر در سراسر کشور در این راهپیمایی‌ها
- ۵- دولت موقت چگونه شکل گرفت؟ با پیشنهاد شورای انقلاب، مهندس مهدی بازرگان به عنوان نخست‌وزیر دولت موقت با حکم امام انتخاب شد و با حمایت مردم از دولت بازرگان به درخواست امام، کار خود را از ۱۶ بهمن ۵۷ شروع کرد.

درس بیست و دوم

پرسش‌های نمونه

- ۱- امام خمینی چه وظایفی را به دولت موقت محول کرد؟
  - ۱) اداره مملکت
  - ۲) انجام همه‌پرسی برای تعیین نظام سیاسی کشور
  - ۳) تشکیل مجلس منتخبان مردم برای تصویب قانون اساسی
  - ۴) برگزاری انتخابات مجلس، طبق قانون اساسی جدید
- ۲- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران چگونه تدوین شد؟ مجلس خبرگان، قانون‌های اساسی کشورهای غربی و اسلامی را مورد بررسی قرار داد و با توجه به قانون اساسی سابق و میناهای فقهی و اسلامی و نظرات نمایندگان گروه‌های سیاسی و فکری، تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران را آغاز کرد.
- ۳- مهم‌ترین دسیسه‌ها و توطئه‌های آمریکا را بر ضد انقلاب اسلامی برشمارید.
  - ۱) تضعیف و ترور یاران امام
  - ۲) ایجاد گروه‌های سیاسی مخالف
  - ۳) حمایت از ساواکی‌ها
  - ۴) ایجاد آشوب در استان‌ها
  - ۵) حمله نظامی به طبرس
  - ۶) محاصره اقتصادی و جنگ تبلیغاتی و شایعه‌پراکنی
  - ۷) طراحی کودتا
  - ۸) جنگ تحمیلی هشت‌ساله عراق علیه ایران
- ۴- گروه‌های ضد انقلاب خواستار چه تغییراتی در انقلاب اسلامی بودند؟
خواهان سه تغییر عمده در جریان انقلاب بودند: تغییر در شورای انقلاب، دادن سلاح به گروه‌ها و انحلال ارتش

درس بیست و سوم

پرسش‌های نمونه

- ۱- در دوره ریاست جمهوری بنی صدر، بین جریان اصولگرا (انقلابی و حزب الله) و جریان لیبرال و چپ، چه اختلاف‌هایی بروز کرد؟ اوج اختلاف آن‌ها در جریان انتخاب نخست وزیر و اعضای کابینه شدت گرفت زیرا طبق قانون اساسی رئیس‌جمهور بایستی نخست وزیر را انتخاب می‌کرد و مجلس به او رأی تمایل می‌داد. بنی صدر جناح مخالف خود را که اکثریت را در مجلس داشتند، اقلیت می‌خواند، که می‌خواهند قدرت را به دست گیرند.
- ۲- سه مورد از مهم‌ترین اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق را در سال ۱۳۶۰ بنویسید.
  - ۱- ترور آیت‌الله خامنه‌ای و زخمی کردن ایشان ۲- شهادت بهشتی و همرزمانش ۳- شهادت شهید رجایی و باهنر
  - ۳- انقلاب فرهنگی در چه شرایطی و با چه هدفی انجام شد؟ در شرایطی که دانشگاه‌ها محل مجادلات و درگیری‌های سیاسی شده بود و گروه‌های سیاسی کلاس‌های درس دانشگاه‌ها را به دفترهای گروهی تبدیل کرده و در آن اسلحه و وسایل نظامی نگهداری می‌کردند و تشنج‌های خیابانی و آشوب‌های گوشه و کنار کشور را از آنجا هدایت می‌کردند. با هدف پاکسازی گروه‌های معاند، ایجاد تحوّل در درس‌های آموزش عالی و منظم کردن مدیریت دانشگاه‌ها، انقلاب فرهنگی آغاز گشت.
  - ۴- بنی صدر چگونه از ریاست جمهوری عزل شد؟ مجلس شورای اسلامی به دلیل کجروی و عدم احساس مسئولیت بنی صدر در شرایط حساس کشور، مطابق با قانون اساسی با ۱۷۰ رأی موافق، یک رأی مخالف و ۱۲ رأی ممتنع به عدم صلاحیت بنی صدر برای ادامه مسئولیت ریاست جمهوری رأی داد.
  - ۵- علت مخالفت دولت آمریکا و برخی کشورهای استعماری با برنامه‌های هسته‌ای صلح‌آمیز ایران چیست؟ این کشورها می‌خواهند دانش ارزشمند هسته‌ای در انحصار کامل خودشان باشد و دیگر کشورها به آن دسترسی نداشته باشند.

درس بیست و چهارم

صفحه ۱۱۱ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

چرا قدرت‌های بزرگ و برخی از کشورهای منطقه، در جنگ تحمیلی به شدت از رژیم متجاوز صدام حمایت می‌کردند؟ زیرا در صورت موفقیت صدام، این کشورها از بزرگ‌ترین عامل تهدید قدرت خود راحت می‌شدند و اگر ایران در شرایطی قرار می‌گرفت که می‌توانست جنگ را ببرد، آن وقت زلزله عظیمی بنیان قدرت آن‌ها را می‌لرزاند و برای همیشه طومار حیات آن‌ها را درهم می‌پیچید. کیسنجر وزیر خارجه سابق آمریکا در مصاحبه‌ای گفته بود اگر حکومت عراق به دست ایران سرنگون شود مثل بازی دومینو (مهره بازی) تمامی مهره‌های دیگر سرنگون خواهند شد و آن وقت ایران تبدیل به برترین قدرت منطقه خواهد شد و اسرائیل در منطقه دیگر محلی از اعراب نخواهد داشت.

پرسش‌های نمونه

- ۱- چرا در ابتدای جنگ، ارتش صدام به پیشرفت‌های سریع در خاک ایران موفق شد؟
زیرا ایران به دلیل مسائل و مشکلات پس از انقلاب و تضعیف ارتش و نوبایی سپاه پاسداران، نیروهای مردمی (بسیج) هنوز آمادگی کافی برای رویارویی با یک جنگ بزرگ را نداشت.
- ۲- نتیجه پیروزی‌های پی در پی ایران در جبهه‌های جنگ چه بود؟ منجر به تقویت وحدت ملی در کشور، خارج شدن آبادان از محاصره و آزاد شدن خرمشهر شد و دشمن متجاوز در بقیه نقاط مرزی تن به شکست‌های بزرگی داد. برخی دولت‌های عربی و غربی بر میزان کمک‌های آشکار و پنهان خود به صدام افزودند و صدام ضمن ندای صلح‌طلبی، شروع به زدن گسترده شهرهای ایران و به خاک و خون کشیدن غیرنظامیان و استفاده از سلاح‌های شیمیایی در جبهه‌های جنگ کرد.
- ۳- صدام چه موقع ندای صلح‌خواهی سر داد؟
از زمان شروع شکست‌های پی‌درپی عراق در صحنه‌های جنگ و عقب‌راندن نیروهای متجاوز آن‌ها از خاک ایران
- ۴- چرا در ابتدا ایران آتش بس را نمی‌پذیرفت؟ زیرا هنوز بخش‌های زیادی از خاک ایران در تصرف متجاوزان عراقی بود و قبول آتش بس موجب تثبیت حضور آنان در خاک ایران می‌شد. به علاوه، فرصتی به صدام می‌داد تا ضمن تجدید قوا و بازسازی نیروهای خودی، دوباره حمله کند و ضمناً صدام به عنوان متجاوز هنوز محکوم نشده بود.

درس بیست و پنجم

صفحه‌های ۲۲۱ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

چرا امام خمینی استقلال فکری را شرط اول استقلال مملکت معرفی کرده است؟

زیرا این کلام امام برگرفته از کلام خدا در قرآن است که می‌فرماید: خداوند سرنوشت هیچ قومی را تغییر نمی‌دهد. مگر آن که آن قوم خود، درونشان را تغییر دهند (سوره رعد آیه ۱۱) و باز هیچ انقلابی به پیروزی نرسیده است تا زمانی که مردم به خود آگاهی نرسیده‌اند. بنابراین ملّتی می‌تواند احساس استقلال کند که خود را باور داشته باشد و از نظر فکری خود را از قیدوبند تحقیرهای فکری بیگانگان رها سازد و به خود متکی شود.

پرسش‌های نمونه

۱- منظور از استقلال سیاسی، استقلال فکری و استقلال اقتصادی چیست؟

منظور از استقلال فکری، خودباوری و تکیه بر خویش و عدم قبول برتری بیگانگان بر خود و منظور از استقلال سیاسی، سران و مدیران یک کشور، تابع دستورهای بیگانگان و مداخله‌های آن‌ها نباشند و منظور از استقلال اقتصادی به معنای نداشتن وابستگی در ابعاد مختلف اقتصادی است.

۲- انقلاب اسلامی از جنبه سیاسی در داخل کشور چه دستاوردهایی داشته است؟ (۴ مورد کافایت)

۱) تغییر رژیم خودکامه شاهنشاهی و رفع استعمار و استبداد از ملت ایران (۲) استقرار جمهوری اسلامی (۳) تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی (۴) استقلال سیاسی (۵) پیوند دین و سیاست (مردم سالاری دینی) (۶) رشد سیاسی و آگاهی‌های عمومی مردم و حضور آن‌ها در صحنه (۷) شکست آتیه قدرت‌های سلطه‌گر خارجی (۸) عدم سلطه‌پذیری و سلطه‌جویی بر سایر کشورها (۹) ترسیم چهره صلح‌طلبانه از اسلام با اثبات مظلومیت ایران در جنگ تحمیلی و سیاست تنش‌زدایی

۳- ولایت فقیه به عنوان هسته مرکزی نظام جمهوری اسلامی چه نوع مشروعیتی دارد؟

دارای مشروعیت الهی است که با مقبولیت مردمی تحقق و عینیت می‌یابد.

۴- سه مورد از دستاوردهای بزرگ اقتصادی انقلاب اسلامی را بنویسید.

۱) تولید کالا و صادرات آن

۲) توجه به عمران روستاها و شهرها

۳) توجه صنایع سنگین و زیربنایی

۵- در زمینه فناوری هسته‌ای، انقلاب اسلامی چه دستاوردهایی داشته است؟

۱) دستیابی به چرخه کامل سوخت هسته‌ای

۲) طراحی و تولید نسل جدیدی از سانترفیوژهای هسته‌ای

درس بیست و ششم

پرسش‌های نمونه

- ۱- بیداری اسلامی را تعریف کنید. بیداری از نظر لغوی به معنی هوشیاری و برخورداری فرد از آگاهی است. بیداری اسلامی به معنای حالت برانگیختگی و آگاهی در امت اسلامی، تجدید حیات اسلام در کالبد فرد و جامعه، دعوت مجدد به اسلام، احیای ارزش‌های اسلامی و بازگشت به خویشتن اسلامی است.
- ۲- به چهار مورد از عوامل زمینه‌ساز شکل‌گیری بیداری اسلامی اشاره کنید.
  - ۱- آگاهی نسبت به عقب‌افتادگی‌های علمی، اقتصادی و اجتماعی جوامع اسلامی.
  - ۲- آگاهی از پیشرفت‌های مادی و علمی جهان غرب و مقایسه آن با جوامع اسلامی.
  - ۳- توجه به گذشته پرافتخار و پرشکوه جهان اسلام و موفقیت آن در ایجاد تمدن اسلامی
  - ۴- توجه به خرافات، بدعت‌ها و کاستی‌های موجود در عرصه اندیشه دینی در جهان اسلام
- ۳- سه مورد از علل ناکامی حرکت‌های بیداری اسلامی را در گذشته بنویسید.
  - ۱- خودباختگی در برابر توسعه فنی، علمی و مادی تمدن غرب
  - ۲- تسلط تحصیل‌کردگان در جوامع غربی و شرقی در امور مدیریتی، فرهنگی و علمی جوامع اسلامی
  - ۳- استیلا نظامی غرب و شرق از طریق تهدید، اشغال و یا کودتا و ایجاد حکومت‌های دست‌نشانده و وابسته.
  - ۴- پیروزی انقلاب اسلامی چه آثاری بر جریان بیداری اسلامی جهان اسلام داشت؟ (به ۴ مورد اشاره کنید).
    - ۱- تبدیل رهبری معنوی و مشی سیاسی امام خمینی به الگویی برای حرکت‌ها و خیزش‌های اسلامی
    - ۲- احیای کاربردهای دین در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی.
    - ۳- تبدیل ایران به ام‌القرای جهان اسلام.
- ۵- ویژگی بیداری اسلامی از نگاه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی کدامند؟ ویژگی اندیشه بیداری اسلامی در منظر آیت‌الله خامنه‌ای علاوه بر انطباق با اندیشه بیداری اسلامی امام خمینی، پیوستگی آن در خط اعتدال آرمان‌گرایی می‌باشد.
- ۶- به سه مورد از پیامدهای امواج نوین بیداری اسلامی اشاره کنید.
  - ۱- ایجاد شور و نشاط اجتماعی و احیای خودباوری دینی و اجتماعی در ملت‌های مسلمان
  - ۲- از بین رفتن حاکمان دیکتاتور و دولت‌های دست‌نشانده و سرسپرده به نظام سلطه.
  - ۳- نفوذ و تحکیم روابط اسلامی بین ملت‌ها و دولت‌ها و فراهم شدن زمینه‌های همگرایی مسلمانان